

ח'ם נסיגתו צייר

לחים !

היום עם הנץ השחר נפרדת מן החיים עלי אדמות לאחר מסכת חיים ארוכה שידעה תהפוכות וסבל, שואה ושכול, אך זכתה גם להבזקים של אור ואהבה.

באו להיפרד ממד' ומהדדים בנו רשמי שהתרשםנו מפגימות שנאצמנו לאורך דרכינו כאן בקיבוץ. צנוו וחרוץ מאד היה, אך נחבא אל הכלים ושתקן. ואע"פ כן, העלית לעתים גם מזיכרונות הימים הקשים שעברו עלייך בטרם הטרפה לمعין-צבי. נולדת בפולין ב- 14.7.1909. כאשר נפלה פולין קרבן לכיבוש הנאצי, אתה בן 30, זכית להשכלה טובה ושולט היטב בשפה הגרמנית, וכבר הקמת משפחה משלך, ואתה חיל בצבא הפולני ונופל, כמובן, בשבי הגרמני.

כאן שיחק לך מזלך, כי הגרמנים שמחו לגלוות בין הפלנינים השבויים משכילים השולטים בשפה הגרמנית כדי לצרף אותם אל משפחות קצינים כמתרגמים ומטוכחים בחיי יום-יום. בזכות מעמד מיוחד זה הצלחת לשודך, אף למצוא דרך לסייע לשבויים יהודים אחרים, עובדי כפיה מורעבים, שבחשאי היה מעביר להם מזון תוך הסתכוות בחיקך.

פעמים ניסית לפרק ולצאת לחופשי. הפעם הראשונה נכשלה, אך בפעם השנייה הצלחת למצוא את דרכך אל מעבר לאיזור הכיבוש הנאצי. אחרי המלחמה נודע לך, כי כל משפחתך נספחה בשואה ואתה נותרת בגוף. במשך שנים אחדות ניסית להשתקם בשווייצריה, אך מחשש האנטישמיות לא היה יכול לעמוד.

בשנת 1950 עליית ארצה, וככינצולי שואה רבים באותו התקופה - מצאת את ראשית דרכך בארץ ב"שער העלייה" שהוקם אז במבואות חיפה. שם מצא אותך חברנו פרידל-דוד רבן, ובזכותו הגיעו לمعין-צבי.

פה פגש את חנה - ניצולת שואה אף היא, שגמ כן מצאה את דרכה אלינו לאחר שנים של סבל ומרדף לרגל הכיבוש הנאצי. אף היא זכתה להישרד בנס - בארץ הולנד, בהולנד, בקצתה השני של אירופה. בשנת 1951 קשרתם ברית נישואין ובנית חי משפחה מחדש. שנים לאחר מכן קלטתם אל חיק משפחתכם את חיים וויסי סופר, שהגורל המר להם ונתיתם משמי הוריהם בעודם ילדים. אימצתם אותם והייתם להם כאב ואם.

את מקומך במשק מצאת בתחום ההשקייה ואתה מתמחה באינסטלציה. אחריות, סדר וחריצות מצינינם אותך והופכים אותך לאיש צוות נאמן בכל תחומי העבודה. על השנים הרבות בהן עבדת בצדידות עם גרשון פרס סיפרת בראיון לארכיוון, ובולטות בשיחה זו המעורבות הרבה שלך בעניין, הידע המקצועי והחברות היפה שפרחה ביןך לבין גרשון שהוא ליחסו העבודה. בזכות קשרי החברות והאמון שהשתפתחו בין משפחות פרס ומרגלית בעקבות שותפות יפה זו בעבודה, פתחתם את ביתכם לתמי, שטרם מלאו לה שלוש, כאשר יצאו גרשון ואסלי למסע של חודשים אחדים לחו"ל. זיכרנו היחס החם והדאגה הלבבית בהן זכתה הפעוטה בחודשים אלה, שמורים בלבך של תמי ואסלי עד עצם היום הזה. ביכולתך לדאוג בכל רמ"ח איבריד לזרות נוכחנו כולם כאשר החלה חנה לסבול מנכות הולכת וגוברת. לא ידעת מנוח וגבול בדאגתך, וחיך הוקדשו מעטה להקלת סבלה. בשנים האחרונות מצאתם שנייכם את מקומכם בבית הסיוע. קשה מאוד הייתה עבורה הפרידה מchnה כאשר הלכה לעולמה לפני פחות משנתיים. בחיבה רבה ובהערכתה סיפרת לאחר מותה על התלאות שידעה ביום השואה, ובחרדת קודש שמרת כל תמונה וכל תעודה שמעלות את דמותה. עתה, בשנת חיך ה- 91, אתה נפרד מatanנו ומצטרף אל חנה שנית, ואני מלויים אותך בדרך האחונה בחיבה ובהערכה. נוח על משכבר בשלום !

יהודית אנגרס

דברים ליד הקבר